

Euroopa Liidu eelarvepoliitika

Eelarvepoliitika, ka fiskaalpoliitika, hõlmab maksupoliitikat ehk riigi tulude kujunemise poliitikat, riigi kulude poliitikat ning tulude ja kulude tasakaaluga seotud eelarvedefitsiidi ja riigivõla küsimusi.

Euroopa Liidus on fiskaalpoliitika liikmesriikide pädevuses, see tähendab, et iga riik otsustab oma eelarve tulude ja kulude kujundamise üle ise. Samas on Euroopa Liidu tasandil kehtestatud piirangud eelarve defitsiidile ja riigivõlale. Piirangud on kehtestatud Maastrichti lepinguga ning need on samas ka riikidele rahaliiduga ühinemise eelduseks.

- **Eelarve puudujääk:** riigi eelarvedefitsiit peab olema väiksem kui 3 % sisemajanduse koguproduktist (SKPst)
- **Valitsussektori võlg:** riigivõlg ei tohi ületada 60 % SKP-st

Piirangud on kehtestatud selle tõttu, et ühe riigi fiskaalpoliitilised meetmed avaldavad mõju ka teiste riikide majandusele. Regulatsioonide eesmärgiks on vähendada liikmesriikide kõrge eelarvedefitsiidi või riigivõla negatiivset mõju teistele liikmesriikidele ning EL rahapoliitikale

Euroopa Liidu eelarve

ELi eelarve tulud ja kulud on piiratud:

– aluslepingutega, sest liidu eelarve ei tohi olla puudujäägis, mis tähendab seda, et kõik kulud peavad olema kaetud tuludega,

– kulupiirangutega, mis lepitakse kokku liikmesriikide valitsuste ja parlamentide vahel ning mida nimetatakse „**omavahendite ülemmääraks**”. Praegu on ELi eelarvest tehtavate maksete piirmääraks kehtestatud 1,24% liidu kogurahvatulust. See vastab ligikaudu 293 eurole ühe ELi kodaniku kohta,

– mitmeaastase finantsraamistikuga, milles lepivad kokku Euroopa Parlament, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjon ning mis reguleerib teatava ajavahemiku jooksul kululiikide kaupa ELi eelarve arengut,

– nõukogu ja parlamendi vastu võetud finantsmäärusega, milles on kehtestatud eelarve koostamise, täitmise, haldamise ning auditeerimise eeskirjad.

Liikmesriigid annavad igal aastal oma varadest umbes 1%, mis vastab ligikaudu 244 eurole ühe inimese kohta, ELi eelarvesse.

EL EELARVE 2007 - 2013 ¹

- Jätkusuutlik kasv – suunatud konkurentsivõime ja tööhõive kasvule, (45,5% kuludest)
- Loodusvarade kaitse ja majandamine: otsetoetused, ühisturu meetmed ühise põllumajanduspoliitika raames (Common Agricultural Policy – CAP), maaelu areng (41,3%)
- Halduskulud (5,9%)
- EL kui ülemaailmne partner (6,2%)
- Kodakondsus, vabadus, turvalisus ja õigus (1,3%)

Stabiilsuse ja kasvu pakt

Varase hoiatuse süsteem	Ülemäärase eelarvedefitsiidi menetlemine
<p>Eesmärgiks on ennetada ülemäärase eelarvedefitsiidi teket:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liikmesriigid esitavad aruandeid /stabiilsus- või lähenemisprogramm) • Komisjon koostab ülevaated • Kui esineb oht ülemäärase defitsiidi tekkeks teavitab komisjon Ministrite Nõukogu 	<p>Eesmärgiks on kutsuda korrale reegleid rikkunud liikmesriigid Ministrite Nõukogu poolt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Missugune otsustab, kas on põhjust algatada ülemäärase eelarvedefitsiidi protseduur või on olukord erandlik ja ajutine • annab soovitusi, mida defitsiidi vähendamiseks ette võtta • kontrollib soovitude täitmist ette antud tähtajaks • määrab liikmesriigile karistuse, kui soovitusi ei ole piisavalt arvesse võetud

¹ The EU budget 2011 - The figures http://ec.europa.eu/budget/figures/2011/2011_en.cfm

Maksupoliitika üldpõhimõtted

Maksupoliitika peamiseks eesmärgiks on vältida teistest liikmesriikidest pärinevate toodete diskrimineerimist neile kodumaistest kaupadest ja teenustest kõrgemate maksude kehtestamise kaudu. Maksupoliitika tagab, et erinevused kaudse maksustamise määra ja süsteemides ei moonuta liikmesriikide vahelist konkurentsi siseturul. Võetakse ka meetmeid maksukonkurentsi ebasoodsa mõju tõkestamiseks olukordades, kus ettevõtted kannavad raha üle ühest Euroopa Liidu liikmesriigist teise.

Euroopa Liidu maksupoliitika koosneb kahest osast:

- otsene maksustamine, mis on liikmesriikide ainupädevuses,
- kaudne maksustamine, mis mõjutab kaupade vaba liikumist ja teenuste osutamise vabadust.

Otsese maksustamise puhul võtavad liikmesriigid meetmeid maksustamisest kõrvalehoidumise ja topeltmaksustamise vältimiseks.

Kaudsete maksude puhul peetakse vajalikuks liikmesriikide maksupoliitikate ühtlustamist ehk maksude harmoneerimist. Kaudsete maksude puhul on Euroopa Liidus eesmärgiks ühtlustada regulatsioonid ja maksumäärad kõikides liikmesriikides. Praegu kehtib tolliliit ehk ühtsed tollimaksud, ühtne käibemaksusüsteem ning ühtne aktsiisimaksude süsteem alkoholi, tubakatoodete ja kütuste osas. Viimaste osas ei ole ühtseid maksumäärasid kehtestatud, kuid kehtivad maksude madalaimad lubatud määrad